

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 668

log 174

Karabin wojska rosyjskiego.

L. 288/34

KARABIN WOJSKA ROSYJSKIEGO.

Kaliber czyli średnica otworu lufy ma wymiar 8 milimetrów czyli 3 linie.

Początkowa szybkość, czyli szybkość lotu kuli zaraz po wylocie z lufy w pierwszą sekundę, wynosi 622,5 metra na sekundę.

Karabin rosyjski jest pięciostrzałową bronią. Karabiny są dwóch rodzajów: dla piechoty i dla kawaleryi; różnią się one wagą i długością.

Główne części karabinu:

A) metalowe:

1. **lufa** ll z muszką m , wizerem w i trzema występami (rys. 1.),
2. **zamek** z z rączką a i kurkiem (rys. 1.),
3. **oddzielacz** ładunków z (patrz rys. 3.),
4. **magazyn** mag z mechanizmem podającym ładunki (rys. 1 i 2),
5. **cynglowy mechanizm**,
6. **bagnet** b z ruchomym pierścien. p (rys. 2.),
7. **dwa pierścienie** p_1, p_2 (rys. 1.),
8. **dwie śruby** s_1, s_2 (rys. 2.),
9. **stempel** st (rys. 2.)

B) drewniane:

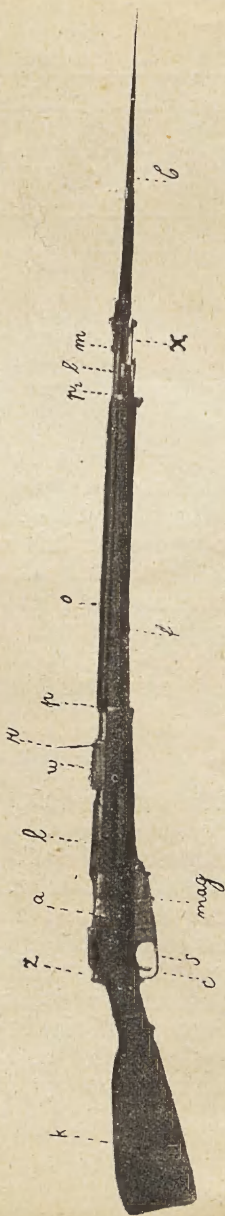
10. łożysko *f* z kolbą *k* i szyjką (rys. 1 i 2),
11. ochraniacz lufy *o* (rys. 1 i 2),
12. Rzemień skórz.

1. Przeznaczenie części karabinu.

A) Metalowe:

1. Lufa *l* składa się z dwóch części: grubszej i cieńszej. Grubsza część lufy służy do ulokowania zamka – mechanizmu cynglowego, oddzielnacza i połączenia lufy za pomocą występów z łożyskiem oraz magazynem. Cieńsza część lufy gwintowana — do nadania kierunku kuli.

Na grubszej części lufy znajdują się trzy występy ukryte w łożysku, *d* (rys. 3) i *n* (rys. 2) służą do złączenia lufy i magazynu z łożyskiem i nad *c* (rys. 2.) złożony z dwóch równoległych uszek do umocowania osi cyngla.

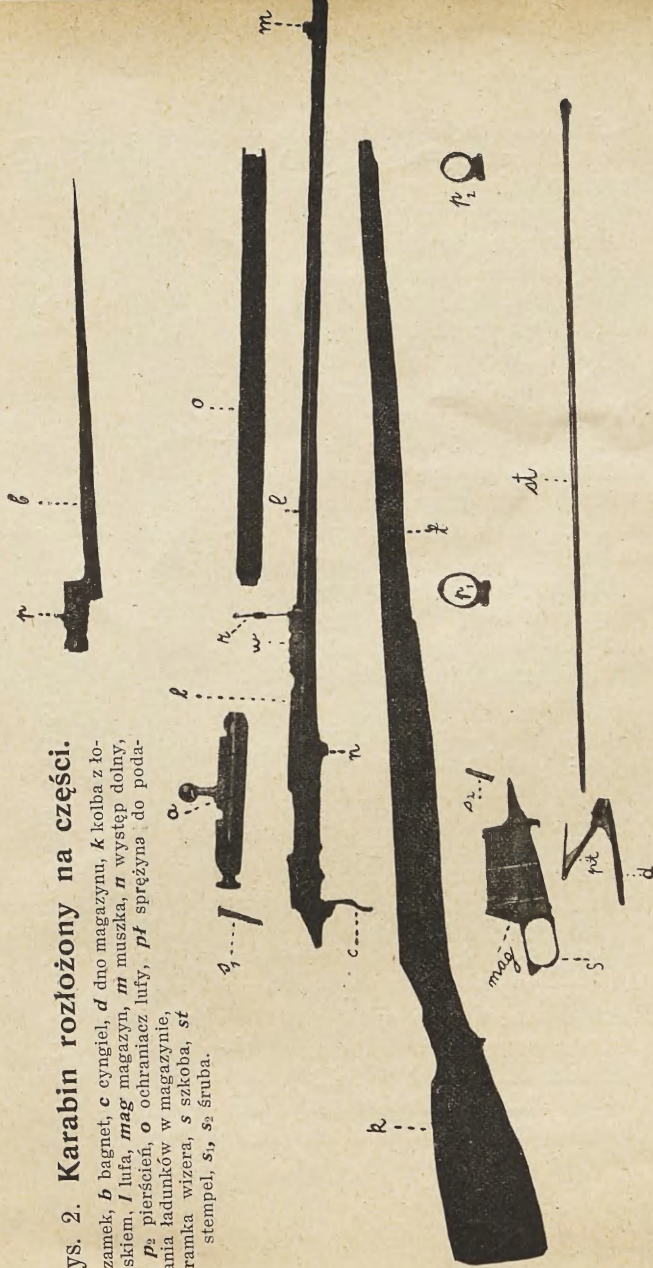

Rys. 1. Ogólny widok karabinu rosyjskiego.

a rączka zamku, *b* bagnet, *c* cyngiel, *d* łożysko, *e* kolba, *f* lufa, *g* muszka, *h* magazyn, *i* ochraniacz lufy, *j* *P*, *P*₂ pierścienie, *r* ramka wizera, *s* szkoba, *w* wizer, *z* zamek.

Rys. 2. Karabin rozłożony na części.

a zamek, *b* bagniet, *c* cyngiel, *d* dno magazynu, *k* kolba z łożyskiem, *l* lufa, *mag* magazyn, *m* muszka, *n* występ dolny, *p*, *p*₂ pierścień, *o* ochroniacz lufy, *pt* sprężyna do podawania ładunków w magazynie, *r* ramka wizera, *s* szkoba, *st* stempel, *s*₁, *s*₂ śruba.

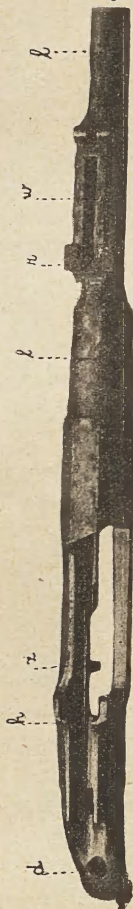
Grubsza część lufy ma trzy otwory: dwa — u dołu i jeden — z góry. Dolne otwory służą do umieszczenia górnej części cyngla i przeprowadzenia ładunków z magazynu do lufy. Górny otwór stanowi łożysko dla zamka i służy do nabijania; w ściankach, ograniczających górny otwór, znajdują się dwa wyżłobione występy *h* do wstawiania blaszki z ładunkami (rys. 3).

Na cieńszej części lufy na wierzchu mieszczą się wizer *w* i muszka *m*, które służą do celowania.

Wizer *w* składa się z osnowy, ramki i klamry *r*. Wizer służy do celowania i nadawania lufie odpowiedniego kąta na rozmaite odległości.

Osnowa wizera ma pięć stopni; koło każdego stopnia z prawej strony jest liczba, oznaczająca setki kroków.

Naprzykład liczba cztery wskazuje stopień, na który trzeba przesunąć klamrę, jeżeli odległość jest do celu 400 kroków; liczba 8 — odległość do celu 800 kroków i t. p. Ramka, umocowana na osi, na swej wewnętrznej ściance ma podziałki i liczby od 13 do 26, które służą do ustawiania według nich klamry przy strzelaniu na odległości od 1300

Rys. 3. Grubsza część lufy.

l lufa, *d* występ, *h* występy do wkład. blaszki z ładunkami, *z* oddzieln. *r* ramka, *w* wizer.

do 2600. Oprócz tego ramka ma dwa wycięcia do celowania; jedno z nich służy do celowania przy strzelaniu na odległości od 0 do 1200 kroków, a drugie — do celowania na 2700 kroków, koło tego ostatniego wycięcia jest liczba 27.

Klamra ma wycięcie do celowania przy odległościach od 1300 do 2600 kroków.

U w a g a. a) Przy ustawianiu wizera od 0 do 1200 kroków korzysta się z klamry, którą przesuwają się na odpowiedni stopień; celuje się — przez wycięcie w ramce, położenie której będzie pochylonem.

b) Przy ustawianiu wizera od 1300 do 2600 kroków korzysta się z klamry, ustawiając ją naprzeciwko odpowiedniej podziałki na wewnętrznej ścianie ramki. Ramka stawia się prostopadle do lufy i celowanie odbywa się przez wycięcie w klamrze i muszkę.

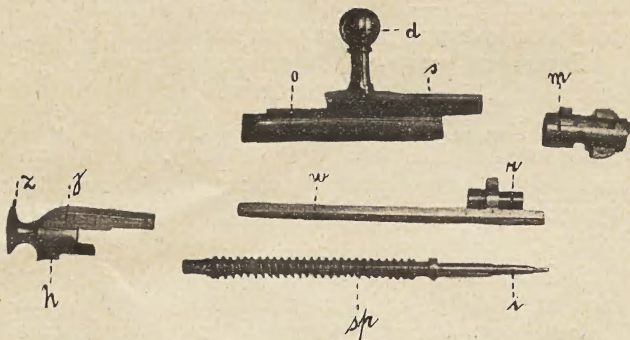
c) Przy ustawianiu wizera na 2700 kroków, ramkę wizera podnosi się do położenia prostopadłego względem lufy i celuje się przez wycięcie w ramce, koło którego jest oznaczoną liczbą 27. Klamry w tym wypadku przesuwają nie ma potrzeby.

2. **Zamek** (rys. 4) służy do przesuwania ładunku do lufy, do zamykania lufy przy strzale oraz do wyrzucania zużytych gільz.

Rączka *a* (rys. 1) lub *d* (rys. 4) służy do otwierania i zamykania zamka.

Kurek *j* służy jako zabezpiecznik i utrzymuje sprężynę zamku w stanie napięcia przed strzałem. Tylna wystająca część kurka, w postaci krążka *z*, służy do: 1. odciągania, względnie zwalniania, sprężyny i 2. przy odciągnięciu i obrocie kurka w lewo — do zabezpieczenia przed strzałem.

Zamek składa się z następujących części: osnowy *o* (do osnowy przymocowaną jest rączka), kurka *j*, łącznika *w*, przedniej części *m*, sprężyny *sp* i igły *i*.

Rys. 4. Zamek rozłożony na części.

d rączka, *o* osnowa, *z* krążek kurka, *j* kurek, *w* łącznik, *sp* sprężyna, *i* igła, *m* przednia część zamka.

3. **Oddzielacz** (rys. 3) \approx ładunków, umocowany w grubszej części lufy po lewej stronie, służy do przepuszczania ładunków z magazynu do lufy, kolejno po jednym, oraz do wyrzucania wystrzelonych gилz lub ładunków z lufy. Ma on ząb, występ i sprężynę.

4. **Magazyn mag** (rys. 2) składa się ze skrzynki i szkoby *s* — dla ochrony cyngla *c*. W dolnej części skrzynki mieści się sprężynka przytrzymująca dno skrzynki *d*, na którym jest umieszczony sprężynowy mechanizm podający ładunki *pl*.

5. **Cynglowy mechanizm** *c* służy do spuszczenia kurka i powstrzymania zamka od wypadnięcia z lufy; składa się z wewnętrznego mechanizmu i wystającego cyngla *c*.

6. **Bagnet** *b* służy do kłucia; na obsadzie ba-

gnetu znajduje się pierścień p (ruchomy), (rys. 2) zabezpieczający bagnet od spadnięcia z lufy.

7. **Dwa pierścienie** $p_1 p_2$ (rys. 2) służą do przy mocowania lufy l do łożyska l . Mają one śruby $s_1 s_2$, zakrecające się w lewą stronę (z prawa na lewo).

8. **Dwie śruby** $s_1 s_2$ (rys. 2) służą do połączenia lufy l , magazynu mag i łożyska f ; jedna — z góry, w początku lufy, druga — z dołu, w skrzynce magazynu.

9. **Stempel** st do czyszczenia karabinu, koniec wchodzący do łożyska ma gwint.

B) Drewniane:

10. **Łożysko** f (rys. 2) służy do połączenia wszystkich części karabinu i do wygodnego użytkowania, ma ono kolbę k i szyjkę.

11. **Ochroniacz** o służy do zabezpieczenia rąk od sparzenia przy ogrzaniu się lufy.

Każdy karabin ma skórzany rzemień, który służy do noszenia karabinu.

II. Naładowywanie i rozładowywanie karabinu.

A) Naładowywanie.

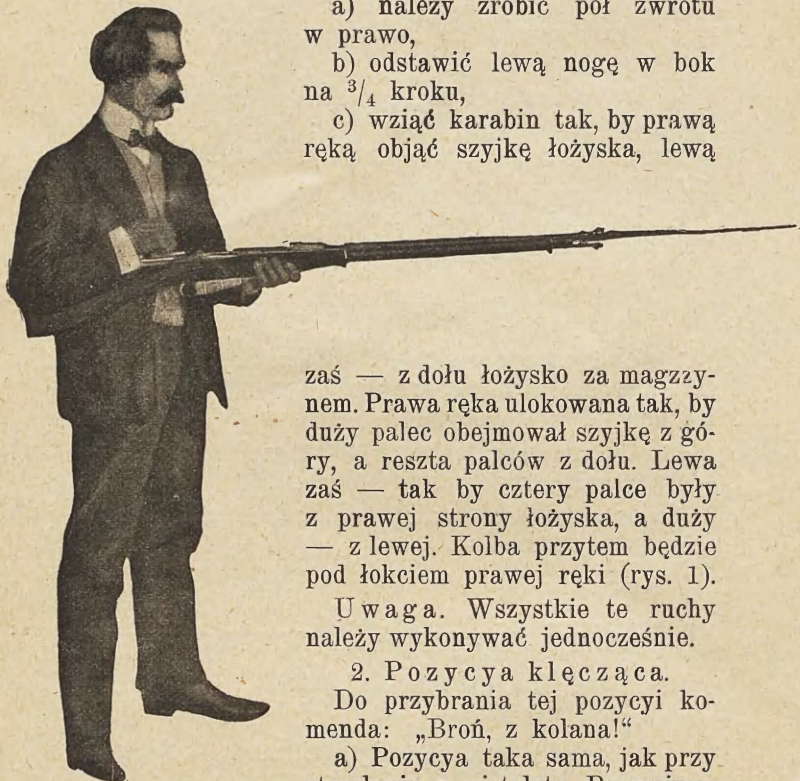
1. Postawy przy naładowywaniu.

Rozróżniamy trzy pozycje przy naładowywaniu karabinu, a mianowicie: 1. pozycja stojąca, 2. pozycja klęcząca, i 3. pozycja leżąca.

1. Pozycja stojąca.

Do przybrania tej pozycji podaje się komendę:
„Broń!”

- a) należy zrobić pół zwrotu w prawo,
- b) odstawić lewą nogę w bok na $\frac{3}{4}$ kroku,
- c) wziąć karabin tak, by prawą ręką objąć szyjkę łożyska, lewą

Pozycja stojąca.
Zamek otworzony.

zaś — z dołu łożysko za magazynem. Prawa ręka ulokowana tak, by duży palec obejmował szyjkę z góry, a reszta palców z dołu. Lewa zaś — tak by cztery palce były z prawej strony łożyska, a duży — z lewej. Kolba przytem będzie pod łokciem prawej ręki (rys. 1).

Uwaga. Wszystkie te ruchy należy wykonywać jednocześnie.

2. Pozycja klęcząca.

Do przybrania tej pozycji komenda: „Broń, z kolana!”

- a) Pozycja taka sama, jak przy strzelaniu z pistoletu Browninga (patrz rozdział IV-ty, 2-gi punkt, 17 str.)

b) Karabin należy trzymać tak, jak to było wskazane przy pozycji stojącej (patrz wyżej punkt c).

2. Pozycja leżąca.

Do przybrania tej pozycji podaje się komenda:
„Broń, leżąc!”

a) należy zrobić pół zwrotu w prawo,

b) wystawić lewą nogę naprzód, jednocześnie z tem wysunąć prawą rękę z karabinem naprzód, trzy-

mając go pionowo opartym kolbą o ziemię,

c) uklęknąć na prawe kolano,

d) oprzeć się na lewy łokieć i położyć się na lewym boku, wysunawszy karabin w kierunku celu i trzymając go tak, by dolnym brzegiem kolby leżał na ziemi i był podtrzymywany lewą ręką (za magazynem).

U w a g a. Koniec lufy karabinu nie powinien dotykać się ziemi.

2. Ustawianie wizera.

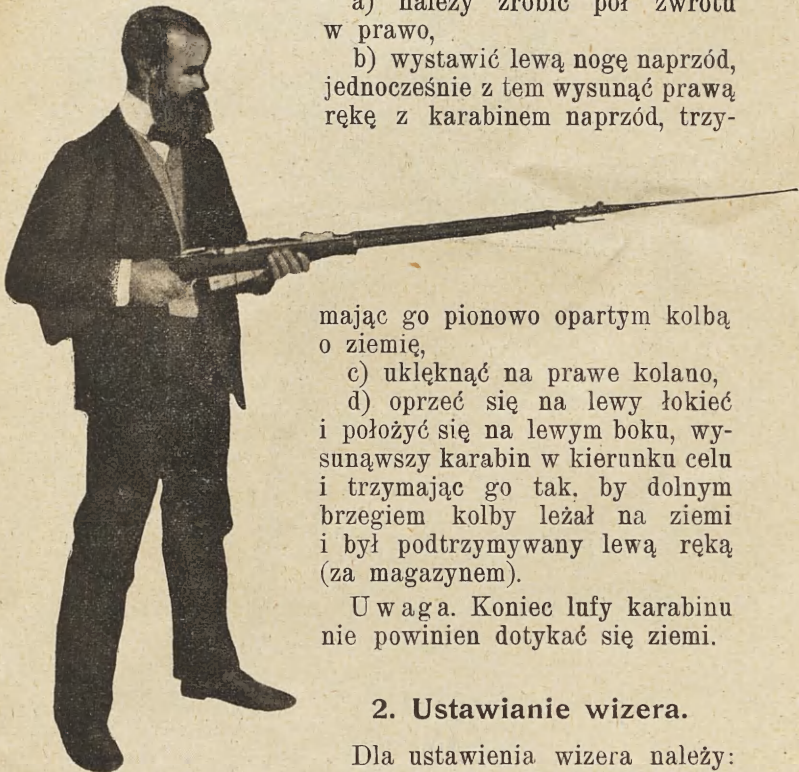
Dla ustawienia wizera należy:

a) palcami prawej ręki wziąć kłamerę z boków tak, by duży palec trzymał kłamerę z lewej strony,

a wskazujący palec tejże ręki — z prawej strony;

b) trzymając kłamerę podnieść ramkę wizera;

Pozycja stojąca.

Pozycya klęcząca.

Pozycya kłęcząca. (Ładowanie).

- c) przesunąć klamrę na odpowiednie miejsce i
- d) odjąć od klamry palce.

U w a g a. Jeśli wizer ma być ustawiony na odległość do 1200 kroków, to klamra powinna leżeć na odpowiednim stopniu osnowy, a ramka zajmować ma położenie poziome lub pochyłe względem lufy. Jeżeli wizer ma być ustawionym na odległość większą niż 1200 kroków, to ramkę stawia się prostopadle, a klamrę górnym jej brzegiem na równi z odpowiednią kreską na ramce. Przy ustawieniu wizera na 2700 kroków klamry nie trzeba przesuwania, a tylko ramkę ustawić prostopadle.

3. Ładowanie.

Do ładowania karabinu należy:

- a) otworzyć zamek,
 - b) włożyć blaszkę z ładunkami (względnie pojedynczy ładunek) i nacisnąć ładunki czyli przesunąć je do magazynu.
 - c) wyjąć blaszkę,
 - d) zamknąć zamek,
 - e) postawić zabezpiecznik.
- a) O t w o r z y ć z a m e k .

Dłonią prawej ręki podchwycić z dołu rączkę zamka, przesunąć ją do góry (w lewo) i odciągnąć w tył, aż się zatrzyma.

- b) W ł o ż y ć b l a s z k ę z ł a d u n k a m i .

Wyjąć prawą ręką blaszkę z ładunkami z kieszeni lub paczki (w paczce trzy blaszki z ładunkami), wstawić ją w wyżłobione występy; potem podłożywszy cztery palce prawej ręki pod denko magazynu dużym palcem naciskać blisko blaszki górny ładunek w dół tak długo, aż on nie wyjdzie z blaszki i nie wejdzie do magazynu pod oddzielną (rys. 4).

Jeżeli ładowanie ma być pojedynczymi ładunkami, a nie pięcioma (jak to ma miejsce przy ładowaniu blaszką), to należy, wzięwszy palcami prawej ręki ładunek z gilzą, włożyć go i wcisnąć pod oddzielacz (robić to należy dużym palcem prawej ręki).

c) Wyjąć blaszkę.

Po wyciśnięciu z blaszki ładunków palcami prawej ręki wyjmuje się blaszkę do góry.

Uwaga. Należy choć część blaszek chować, gdyż one mogą się przydać do następnych ładunków, które nie zawsze mają blaszki.

d) Zamknąć zamek.

Dłonią prawej ręki chwytają się rączkę zamka z tyłu, ruchem naprzód i potem na prawo zamyka się zamek. Przy tem należy tak się wyćwiczyć, by ten złożony ruch przeszedł w jeden skośny.

Rączka zamka powinna być dosunięta zupełnie na prawo.

e) Postawić zabezpiecznik.

Jeżeli nie zaraz ma się strzelać, to należy postawić zabezpiecznik, a do tego używamy znowu prawej ręki. Wskazującym i średnim palcami chwytają się z tyłu kurek za krążek, a duży palec nakłada się na tylną płaszczyznę krążka; odciąga się kurek w tył i trzeba obrócić krążek (a zatem i kurek) w lewo tak, by kurek swym przednim górnym występem oparł się o tylne zakończenie lufy.

B) Rozładowywanie.

Aby rozładować karabin należy:

- a) opuścić zabezpiecznik,
- b) otworzyć zamek,
- c) nacisnąć górny ładunek w dół,
- d) otworzyć dno magazynu,

e) zamknąć dno magazynu,

f) zamknąć zamek i

g) opuścić kurek.

a) Opuścić zabezpiecznik.

Wziawszy krążek kurka tak samo, jak przy postawieniu zabezpiecznika (patrz wyżej „Ładowanie“, punkt e), odciągnąć krążek wraz z kurkiem w tył, obrócić w prawo tak, by górny występ kurka zajął położenie z góry; dalej opuszczać go wolno, aż się zatrzyma.

b) Otworzyć zamek.

Patrz rozdział A, punkt a).

Uwaga. Przy otworzeniu zamka ładunek (względnie gilza) z lufy zostanie wyciągnięta.

c) Nacisnąć górny ładunek w magazynie.

Nakłada się duży palec prawej ręki na górny ładunek w magazynie i nim naciska się w dół, aż do zupełnego wejścia pod ząb oddzielacza.

d) Otworzyć dno magazynu.

Wskazującym palcem naciska się sprężynę, przytrzymującą dno w skrzynce, w kierunku ku szkobie, a dużym i średnim palcami, uchwyciwszy dno po bokach, otwiera się mechanizm, podający ładunki. Przy otworzeniu tego mechanizmu ładunki znajdujące się w magazynie wypadną w dół, na dłoń prawej ręki.

e) Zamknąć dno magazynu.

Wziąć dno z dołu palcami prawej ręki, podnieść je i zacisnąć tak, by koniec sprężynki do przytrzymywania dna wszedł w swój otwór w dnie magazynu.

Uwaga. Przy otworzeniu dna, takowe opadnie i będzie wisiało na swej osi.

f) Zamknąć zamek.

Patrz „Ładowanie“ punkt d).

g) Opuścić kurek.

Duży palec nakłada się na krążek kurka z góry i trochę z przodu; mocno go się przytrzymuje, jednocześnie wskazującym palcem naciska się cyngiel i stopniowo, powoli zwalnia się napięcie sprężyny przez posuwanie dużego palca naprzód, aż do zupełnego, łagodnego opuszczenia kurka.

III. Rozkładanie i składanie karabinu rosyjskiego.

A. Rozkładanie.

Uwaga. Rozkładanie karabinu (jak i każdej innej broni palnej) dozwolonem jest tylko po rozładowaniu i przekonaniu się, że w karabinie niema ani jednego ładunku.

Rozkładanie powinno się odbywać w następującym porządku:

- a) wyjąć stempel,
- b) zdjąć bagnet,
- c) wyjąć zamek,
- d) zwolnić śrubę górnego (położonego bliżej muszki) pierścienia,
- e) zdjąć rzemień,
- f) zdjąć górny pierścień,
- g) zdjąć ochraniacz,
- h) zwolnić śrubę dolnego pierścienia i zdjąć go,
- i) odkręcić dwie śruby,
- j) odłączyć magazyn od łożyska,
- k) odłączyć lufę od łożyska,
- l) wyjąć dno z magazynu,
- ł) rozłożyć zamek.
- a) Wyjąć stempel.

Usiadłszy na krzeselku, ustawia się karabin prostopadle tak, aby kolba opierała się o ziemię

i zajmowała na ziemi położenie między stopami siedzącego.

Lewą ręką trzyma się karabin za lufę w tem miejscu, gdzie jest ochraniacz, palcami zaś prawej ręki wykręca się stempel z łożyska. Wykręcać należy tak jak każdą śrubę, t. j. z prawa na lewo. Po wykręceniu wyciąga się stempel zupełnie i odkłada na bok.

b) Zdjąć bagnet.

Trzymając karabin tak, jak to wskazane wyżej pod literą a) należy: uchwyciwszy palcami prawej ręki występ pierścienia obrócić go w lewo tak, aby zajął położenie na wprost muszki. Dalej, dłonią prawej ręki uderzać bagnet z dołu; gdyby to nie skutkowało, to można użyć do uderzania jakiegoś twardego przedmiotu. Potem, gdy już trochę obsada zruszy się ze swego miejsca, obracać bagnet tak, aby wycięcie (kolankowe) na obsadzie było naprzeciwko muszki i w miarę tego zdejmować bagnet, aż do zupełnego oddzielenia go od karabinu; poczem odkłada się bagnet na bok.

c) Wyjąć zamek.

Trzyma się karabin tak, jak do naładowania (patrz rozdział II-gi, liczba 1, punkt c); otwiera się zamek (patrz rozdział II-gi, liczba 3, punkt a); wskazującym palcem lewej ręki naciska się cyniel, a prawą za rączkę wyciąga się zamek w tył.

d) Zwolnić śrubę górnego pierścienia.

Trzymać należy karabin tak, jak to było wskazane wyżej w punkcie a). Bierze się w prawą rękę dłutko i zwalnia się śrubę; dłutko należy trzymać prosto, by ono tworzyło przedłużenie śruby, a o tyle mocno — aby z wycięcia w główce śruby nie wyskakiwało. Zwalnianie śrub pierścieni należy robić w kierunku takim, jakbyśmy zakręcili śrubę, t. j. z lewa na prawo.

e) Zdjąć rzemień.

Należy zdjąć haczyk, który łączy rzemień z górnym pierścieniem, a to nie dałoby się zrobić bez zwolnienia śruby pierścienia.

f) Zdjąć górny pierścień.

Należy zdejmować pierścień z lufy w kierunku muszki.

g) Zdjąć ochraniacz.

Po zdjęciu górnego pierścienia ochraniacz zdejmie się łatwo w kierunku muszki.

h) Zwolnić śrubę dolnego pierścienia.

Tak samo, jak górnego (punkt d) i zdjąć z lufy w kierunku muszki.

i) Odkręcić dwie śruby.

Odkręcić należy śruby, które służą do połączenia lufy, magazynu i łożyska. Odkręcanie — zwyczajne, t. j. z prawa na lewo, z zachowaniem prawideł trzymania dłutka.

j) Odłączyć magazyn.

Odejmuje się magazyn, trzymając go za skrzynkę.

k) Odłączyć lufę od łożyska.

Należy, trzymając lewą ręką za łożysko z dołu (tak jak przy ładowaniu), wsunąć wskazujący palec prawej ręki w otwór lufy, w którym mieścił się zamek i pociągnąć ją do góry i odłożyć na bok.

l) Wyjąć dno z magazynu.

Skrzynkę magazynu trzyma się w lewej ręce i otwiera się dno (patrz rozdział II., litera B, punkt d). Potem podchwyciwszy dno z dołu czterema palcami prawej ręki, dużym palcem tejże ręki naciska się z góry platformę w stronę dna. Cały podający mechanizm spłaszczy się i z łatwością da się zdjąć ze swej osi, na dół.

ł) Rozłożyć zamek.

Do tego należy: wziąć zamek w tem położeniu, w jakim został wyjęty z karabinu; ująć lewą ręką

zamek tak, aby dużym palcem pochwycić rączkę, a wskazujący i średni palec nałożyć na przednią część zamka z przodu; palcami prawej ręki wzięwszy krążek kurka, odciągnąć go w tył, (przyczem należy uważać, by dolny występ kurka nie wyszedł z widełek łącznika) i obrócić w lewo: a wówczas trzymając lewą ręką za rączkę, palcami prawej ręki pociągnąć przednią część zamka naprzód i ona w taki sposób razem z łącznikiem zostanie oddzieloną od osnowy zamka. (Opisu odłączenia łącznika od przedniej części zamka nie podajemy — rzecz nader łatwa).

Dalej, należy oddzielić od osnowy kurek, igłę i sprężynę, a w tym celu należy, trzymając wciąż rączkę lewą ręką, oprzeć zamek igłą na dół i nacisnąć mocno; opierać należy o drzewo, a nie o metal. Wtedy palcami prawej ręki odkręcać kurek, trzymając za krążek (tak, jak zwykłą śrubę), poczem zdejmuje się kurek. Z osnowy wyjmuje się igłę ze sprężyną.

B. Składanie karabinu.

Składanie karabinu powinno odbywać się w następującym porządku:

- a) złożyć zamek,
- b) włożyć dno do magazynu,
- c) włożyć lufę do łożyska,
- d) włożyć magazyn,
- e) zakręcić dwie śruby,
- f) nałożyć dolny pierścień i zamocować go,
- g) nałożyć ochraniacz,
- h) nałożyć górny pierścień,
- i) nałożyć rzemień,
- j) zamocować górny pierścień,
- k) włożyć zamek,
- l) nałożyć bagnet,

ł) włożyć stempel.

a) Złożyć zamek.

Nałożyć sprężynę na igłę; włożyć do osnowy zamka, a w tym celu należy trzymać osnowę za rączkę tak, by można było wsunąć igłę (tylnym gwintowanym końcem) do osnowy z przedniego końca. Oparwszy o drzewo (stół, krzesło) koniec igły (nie gwintowany), mocno nacisnąć rączkę w kierunku oporu i na gwintowany koniec igły nakręcać kurek (prawą ręką) aż do zupełnego dokręcenia, co można poznać po kreskach na tylnej ściance krążka (nacięcie na końcu igły powinno z temi kreskami tworzyć jedną linię prostą). Dalej nałożyć przednią część zamka wraz z łącznikiem, (nakładać należy tak, aby występ przedniej części zamka wszedł w wyżłobienie w osnowie), a widełki łącznika wejść na dolny występ kurka. Gdy to zostało zrobione, pozostaje tylko przytrzymać lewą ręką za rączkę, a prawą ująwszy za krążek, cofnąć kurek w tył i obrócić na prawo — części zamka będą miały takie same położenie, jak po wyjęciu zamka z lufy.

Składanie reszty części karabinu nie przedstawia trudności, gdy się pamięta o tem, w jaki sposób były one wyjmowane lub odejmowane.

IV. Przechowywanie i czyszczenie karabinu.

(Patrz to samo o Browningu, rozdział VI-ty, str. 21 broszury o Browningu).

